

به نام خدا

مختص صنایع

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه اصلاح ماده (۶۱) قانون الحاق موادی به قانون

تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت»

مقدمه

دولت در لایحه اصلاح ماده (۶۱) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت چنین پیشنهاد کرده است: مبالغی که شرکت‌های برق منطقه‌ای طبق بودجه مصوب خود به شرکت توانیر (جهت سرمایه‌گذاری در طرح‌های توسعه نیروگاه‌های حرارتی و شبکه انتقال برق کشور) پرداخت می‌کنند از ابتدای سال ۱۳۸۴ (یعنی زمان تصویب ماده (۶۱)) به‌عنوان افزایش سرمایه دولت در شرکت توانیر منظور گردد.

۱. سابقه موضوع در قوانین

الف) ماده (۱۲۰) (بند «الف») قانون برنامه سوم توسعه (دوره ۱۳۷۹-۱۳۸۳)

درآمد حاصل از صادرات ... برق حسب مورد به‌عنوان درآمد ... شرکت توانیر تلقی شده و ... و به مصرف اجرای طرح‌های سرمایه‌ای مصوب مجلس شورای اسلامی می‌رسد.

مبالغ سرمایه‌گذاری فوق از نظر مالیاتی جزء هزینه‌های قابل قبول محسوب خواهد شد و به‌عنوان افزایش سرمایه دولت یا شرکت ... حسب مورد منظور می‌شود.

ب) ماده (۶۱) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷

شرکت‌های برق منطقه‌ای مکلفند جهت توسعه نیروگاه‌های حرارتی و شبکه انتقال برق کشور، مبالغ تعیین شده در بودجه مصوب سالیانه خود را به شرکت توانیر جهت سرمایه‌گذاری در طرح‌های مزبور پرداخت نمایند.

ج) بند «۱۵» قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور

مبالغ ناشی از اجرای ماده (۶۱) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت تنفیذی در ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، به‌عنوان درآمد شرکت توانیر محسوب نمی‌گردد و کل منابع حاصله صرف سرمایه‌گذاری می‌شود.

۲. هدف از لایحه پیشنهادی

هدف اصلی از لایحه این است که مبالغ دریافتی شرکت توانیر از شرکت‌های برق منطقه‌ای به‌عنوان درآمد مشمول مالیات محسوب نشده و به آن مالیات تعلق نگیرد. بنابراین پیشنهاد شده است که این مبالغ به‌عنوان افزایش سرمایه دولت در این شرکت محسوب شود.

۳. اظهار نظر کارشناسی

الف) سازوکار خاص پرداخت به طرح‌های انتقال برق، علت مبادله وجوه فوق بین شرکت‌های برق منطقه‌ای و توانیر بوده است، مبالغ فوق که نهایتاً توسط شرکت توانیر صرف ایجاد شبکه‌های انتقال خطوط برق شده است، برای اطمینان از اینکه در مسیر و منطقه تعیین شده مورد استفاده قرار بگیرد، در اختیار شرکت‌های برق منطقه‌ای قرار گرفته است. در این صورت به فراخور طرح مبالغ به شرکت توانیر منتقل می‌شده و این شرکت نمی‌توانسته آن را در محل دیگری صرف کند. این ترتیبات ویژه در انتقالات این شرکت‌ها سبب شده است، سازمان امور مالیاتی مبالغ فوق را درآمد شرکت توانیر شناسایی کرده و مشمول مالیات بداند.

ب) به نظر می‌رسد هدف قانونگذار از انشای ماده (۶۱) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت این بوده که مبالغ بدون کسورات صرف سرمایه‌گذاری شود که این معنا در بند «۱۵» قانون بودجه سال ۱۳۹۱ با صراحت بیشتری بیان شده، به این ترتیب که مبالغ فوق درآمد نبوده و کل منابع حاصله صرف سرمایه‌گذاری می‌شود، اما واقعیت این است که عبارت فوق اگرچه منظور قانونگذار را صراحتاً بیان می‌کند ولی از منظر نحوه مواجهه سازمان امور مالیاتی عبارت ذیل بند «الف» ماده (۱۲۰) قانون برنامه سوم راهگشایتر است که بیان می‌کند: «مبالغ سرمایه‌گذاری فوق از نظر مالیاتی جزء هزینه‌های قابل قبول محسوب خواهد شد و به‌عنوان افزایش سرمایه دولت ... منظور می‌شود».

ج) سرمایه‌گذاری در حوزه برق به‌ویژه بعد از اجرای قانون هدفمند کردن یارانه و عدم پرداخت یارانه‌های تعیین شده در قوانین بودجه به برق دچار مشکل شده است. لذا نباید شرایطی به‌وجود آورد که به سرمایه‌گذاری در صنعت برق، که با نیازهای ضروری بخش تولید و خانوار سروکار دارد، آسیبی وارد گردد.

د) شرکت‌های برق منطقه‌ای خود جزء شرکت‌های گروه ۲ ماده (۲) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم قانون اساسی محسوب می‌شوند که احتمال واگذاری آنها وجود دارد، بنابراین باید روابط مالی آنها با دولت و شرکت‌های دیگر مانند توانیر به‌طور کامل شفاف باشد به‌گونه‌ای که به استقلال مالی و حقوقی این شرکت‌ها آسیب وارد نگردد. بنابراین باید سازوکار حقوقی - مالی پرداختی‌های شرکت‌های برق منطقه‌ای به شرکت توانیر شفاف و مبتنی بر قوانین اصلی کشور مانند قانون مالیات‌ها و قانون تجارت باشد.

نتیجه‌گیری و پیشنهاد

الف) با توجه به نیازهای سرمایه‌گذاری صنعت برق و مقصود قانونگذار از دوره‌های مختلف قانونگذاری در این حوزه و نیز توافق هیئت‌وزیران در قالب لایحه مورد بررسی، به نظر می‌رسد دریافت مالیات از این مبالغ با توجه به اهداف سرمایه‌ای آنها صحیح نیست. بنابراین پیشنهاد می‌شود طبق لایحه این مبالغ به‌عنوان افزایش سرمایه دولت در شرکت توانیر منظور گردد.

ب) ضمناً اگر مبالغی تا این تاریخ بابت مالیات به سازمان امور مالیاتی پرداخت شده باشد، نمی‌تواند مشمول این قانون قرار گیرد (زیرا نیاز به اصلاح قانون بودجه و درج اعتباری خاص برای این منظور دارد). لذا پیشنهاد می‌شود تبصره الحاقی کمیسیون برنامه و محاسبات درباره این لایحه به تصویب برسد.